

enz.) komt door het Kubisme uit het begin der XXe eeuw dwingend en gedecideerd naar voren. Vandaar dat deze uiting, in de historie, de uitdrukking van den bewusten Wil zal vertegenwoordigen.

Wij onderscheiden in het Kubisme twee ontwikkelingsstadia, die uit elkaâr voortkomen: het physische (Dérain, Picasso, Braque, Le Fauconnier, Amadeo de Souza Cardoso e. a.) en het psychische Kubisme: (ook Picasso, Severini, Vilmos Huszar, Piet Mondriaan, B. van der Leek.) Het psychische Kubisme is de uitbloei van het physische. In het physische Kubisme is de objectieve realiteitsindruk min of meer behouden, doch in het psychische is alleen de psychische indruk van de uiterlijke realiteit door de samenstelling van lijn- en kleurvormen gegeven.

Stijl is: de Waarheid in rust aanschouwen. De onrust van dezen tijd is het kenmerk eener periode, die aan een nieuwen stijl voorafgaat. *) Daar de stijl der toekomst voornamelijk door het psychische kubisme zal worden bepaald, moeten wij, — het zij eerlijkheidshalve erkend, — ons nieuw bewustzijn uit deze, hoewel soms zeer verschillend in vorm aanwezige kunstuiting, ontwikkelen.

Deze ontwikkeling kan slechts plaats hebben door het verplaatsen der artistieke bewustzijns grens van het physisch-naturalistische naar het psychisch-beeldende. Bij elke nieuwe agens in de schilderkunst wordt het tegelijkertijd noodzakelijk, dat wij onze bewustzijns grens verplaatsen.

Toen de Gothische kunstuiting in verwildering ten onder ging, was het de hooghartige, wetenschappelijke Renaissance, die de kunstuiting herstelde.

Het over-bewustzijn leidt tot verstomping. Dan komt de schoonheidsdegeneratie; de *décadence*.

De herstelling vangt aan bij het vinden eener nieuwe agens. Omdat de kern der kunst van de religieuze mystiek (Middeleeuwen) verplaatst werd naar de wetenschap (Renaissance) werd het verstaan dezer nieuwe kunstuiting noodzakelijk, dat de menschheid hare aesthetische bewustzijns grens versterkte.

*) Daarom kunnen wij het begin van den nieuwen stijl waarnemen in de werken van hen die *rust in de beweging* geven.